

Изследване на зависимостта „климат-растителност-полен“ в крайбрежните черноморски растителни съобщества

Ръководител на проекта: доц. д-р Стоян Вергиев, кат. „ЕООС“

1. доц. д-р Даниела Тонева, кат. „ЕООС“	8. Йоана Колева, студент, спец. ИЕ	15. Сенай Алиев, студент, спец. ЗНБА
2. ас. д-р инж. Елена Вълкова, кат. „ЕООС“	9. Деница Великова, студент, спец. ИЕ	16. Денислав Попов, студент, спец. ЗНБА
3. ас. инж. Тодорка Станкова, кат. „ЕООС“	10. Натали Стойчева, студент, спец. ИЕ	17. Павел Антимов, студент, спец. ЗНБА
4. Дияна Димова, кат. „ЕООС“	11. Оксана Стрезева, студент, спец. ИЕ	18. Наталия Василева, студент, спец. ЗНБА
5. Десислава Димитрова, докторант	12. Преслава Колева, студент, спец. ИЕ	19. Даниела Събева, студент, спец. ИЕ
6. Стефани Славова, студент, спец. ИЕ	13. Антоанета Янакиева, студент, спец. ИЕ	20. Фюлген Хасан, студент, спец. ИЕ
7. Диана Димитрова, студент, спец. ИЕ	14. Хафизе Гюдюлова, студент, спец. ЗНБА	

Въведение

Изучаването на палеоклиматите придобива все по-голямо теоретично и практическо значение в контекста на глобалните климатични промени. Извеждането на тенденциите в промяната на климатичните променливи в пространството и времето се основава на цифрови математически модели и е основа за анализ на сценариите за развитието на климата в бъдеще.

Изясняването на специфичния отговор на растителните палеосъобщества спрямо палеоклиматичните промени е важна отправна точка за предвиждане на промените в растителността в условията на променящ се климат в бъдеще.

Основна научноизследователска цел е установяване на зависимостта „климат-растителност-полен“ в типични крайбрежни черноморски растителни съобщества, с цел изготвяне на съвременни аналози, необходими при съвременни симулации на климата и палеоклиматични реконструкции.

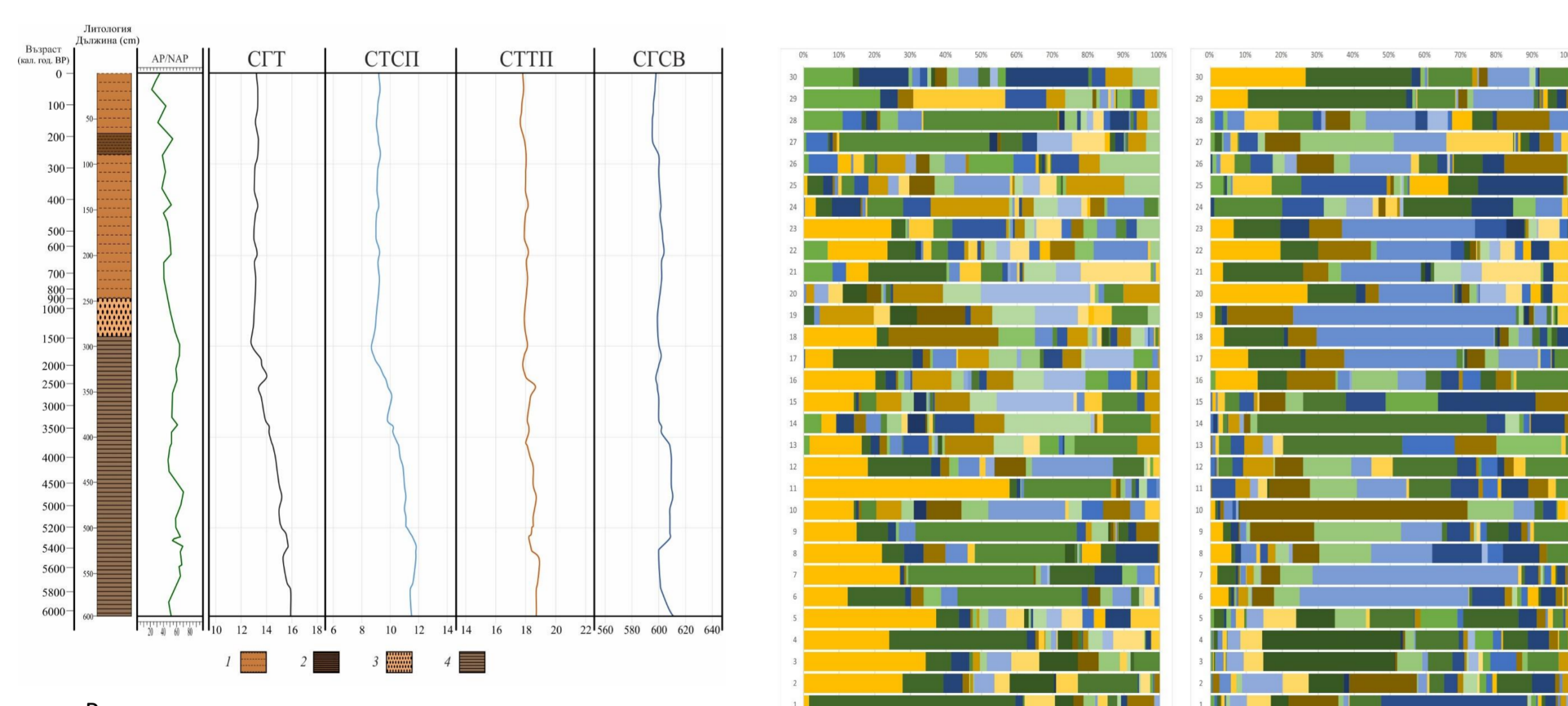
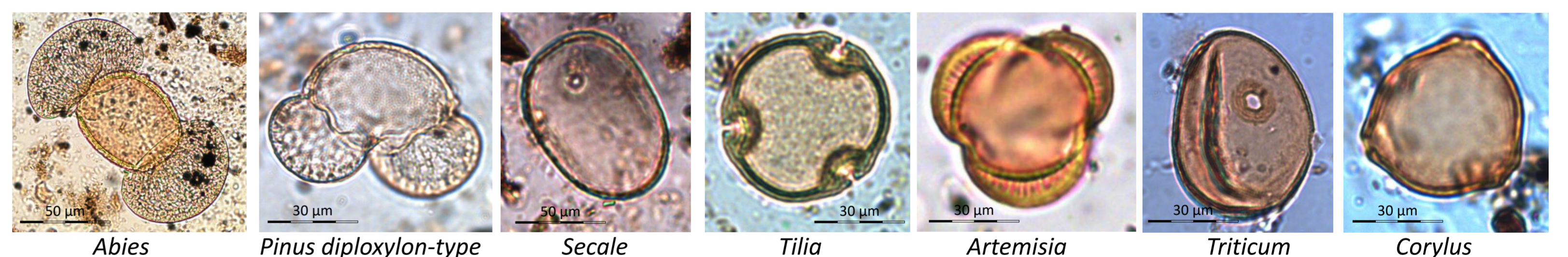
Резултати

Беше изготвен съвременен калибрационен сет интегриращ масивите от поленови данни от съвременните повърхностни проби, заедно с прилежащите им фитоценологични данни и интерполираните климатични параметри, така че да може да бъдат използвани при палеоекологични реконструкции и при изготвяне на бъдещи климатични сценарии.

Бяха изведени тенденциите в климата по Черноморието, необходими при моделирането на бъдещите климатични сценарии.

Беше изготвена модифицирана методика за лабораторна обработка на поленовите проби с цел запазване на по-голям брой поленови зърна и отделяне на значимите таксони. Беше установено, че прилагането на черни керамични микросфери като маркерни зърна за анализ на микрофосили дават по-добри резултати от маркерните спори на *Lycopodium*.

Беше модифицирана, тествана и валидирана чрез симулации нова методика за описание на растителността и установяване на поленовото натоварване. По този начин се осъществява същото статистическо покритие върху фитоценологично обследваната територия, като данните са съпоставими и се пести време и ресурси.

Реконструкция на палеоклиматичните променливи:
 СГТ – средногодишна температура (°C); СТП – средна температура на студеното полугодие (°C); СТПП – средна температура на топлото полугодие (°C); СГСВ – средногодишна сума на валежите (mm/m²); АР – дървесни и храстови таксони (%), NAP – тревисти таксони (%), 1 – бежово-сиви глини, 2 – сиви глини, 3 – пясъчливо-глинест слой, 4 – ламинирани.

Атрибутна таблица с процентно участие на индикаторните таксони в поленовите спектри.

Публикации по проекта

- Vergiev, S. 2023. Vegetation-pollen-climate relationship in the coastal Black Sea plant communities. *GSC Biological and Pharmaceutical Sciences*. 24(3):0357.
- Vergiev, S. 2023. Pollen-climate calibration set from the coastal Black Sea plant communities. *GSC Biological and Pharmaceutical Sciences*. 24(3):0360.
- Vergiev, S. 2022. Flood Resilience, Viability, and Growth Response to Seawater Immersion of Bermudagrass (*Cynodon dactylon* (L.) Pers.). *Sustainability*, 14, 8733.
- Vergiev, S. 2022. Quantitative Holocene reconstructions in the Beloslav Lake area using pollen data, modelling and simulation approach. *Списание на Българското геологическо дружество*, 83(3):161-164.
- Vergiev, S. 2022. Comparative study of the capacity of native to the Bulgarian Black Sea Coast plant species for erosion and flooding control of coastal areas. In Selma Ergin, C. Guedes Soares (Eds.) *Sustainable Development and Innovations in Marine Technologies - Proceedings of the 19th International Congress of the International Maritime Association of the Mediterranean (IMAM 2022)*, Istanbul, Turkey, September 26–29, 2022, CRC Press, Pp. 421-425.
- Valkova, E. 2022. Environmental management systems' effectiveness of enterprises in Devnyia Municipality. *Сборник доклади Том II „УНИТЕХ 2022“ - Габрово*, p. 292-298.
- Valkova, E. 2022. Environmental performance of Padina settling basin. *Сборник доклади Том II „УНИТЕХ 2022“ - Габрово*, p. 299-305.

Заклучение

Установената зависимост „климат-растителност-полен“ в типични крайбрежни черноморски растителни съобщества северно от нос Емине е приложима при съвременни симулации на климата и палеоклиматични реконструкции.

Получените съвременни аналози са валидирани чрез симулации и приложени в реконструкция на палеоландшафтите за северната част на българското черноморско крайбрежие, проследяващи динамиката на растителността, човешкото влияние върху нея и климатичните промени през холоцен.

Благодарности

Представените научни изследвания са извършени в рамките на присъщата на ТУ-Варна научноизследователска дейност, финансирана целево от държавния бюджет.